

Infodag Archeologie 2025

WAS HET FIJN ROMEIN TE ZIJN?
EEN ARCHEOLOGISCHE UPDATE VOOR DE
ZANDSTREEK VAN DE *CIVITAS TUNGRO*RUM

Provinciehuis – Antwerpen 13 november 2025

© AVRA

foto Gustaaf Dieltjens

© XXX

Provincie
Antwerpen

De Romeinen. Ze duiken weer regelmatig op in het nieuws maar zijn eigenlijk nooit echt weg geweest. Scholieren studeren nog Latijn, onze taal en cultuur is doorspekt met directe en indirecte verwijzingen naar de Romeinse periode ... én bij veel archeologisch onderzoek in Vlaanderen komen sporen en vondsten uit deze periode aan het licht.

De provincie Antwerpen is hierop geen uitzondering, integendeel. Ze kent een lange traditie van onderzoek op Romeinse sites. De *vici*, plekken met regionale centrumfuncties, hadden vanouds een speciale plaats in dit onderzoek maar ook de uitgesproken landelijke nederzettingen zijn nooit uit de aandacht geweest.

Met de nieuwe onderzoekbalans over de Romeinse periode in de pijplijn en een reeks recente opgravingen met belangrijke resultaten is het tijd voor een update. Hebben we een overzicht van wat we weten, van wat we denken te weten maar ook van wat we niet weten over de Romeinse periode in de zandstreek van de toenmalige *civitas Tungrorum*?

De Infodag biedt een aanzet tot antwoorden op deze vragen. Lezingen over de situatie in Vlaanderen en in Noord-Brabant schetsen het algemene beeld. Daarna zoomen we in op het lokale niveau en komt recent onderzoek over zoutproductie – en de repercussies hiervan in het binnenland – aan bod.

PROGRAMMA

Voormiddag

9u00
Onthaal

9u30
Verwelkoming
Luk Lemmens

gedeputeerde voor Onroerend Erfgoed

9u40

Van SPQR tot SPQA. De voetafdruk van Rome in het land tussen Schelde, Nete en Rupel

Wim De Clercq

Universiteit Gent - Vakgroep Archeologie

De Romeinse archeologie in de provincie Antwerpen kent een rijke geschiedenis, mede door hobby-archeologen, overheidsdiensten en sites van bovenregionaal belang. Sinds de hervorming van het Vlaamse archeologiebeleid zijn het aantal actoren en data nog sterker toegenomen. Het is dan ook relevant om de evolutie van de regionale kennis historiografisch te onderzoeken en te vergelijken met omliggende gebieden en bredere vragen binnen de provinciaal-Romeinse archeologie.

10u30

Terug naar Grobbendonk. Eerste samenvatting van verleden opgravingen Elly Heirbaut

LAReS / PhD student Universiteit Leiden

De afgelopen decennia zijn er in en rond Grobbendonk verschillende opgravingen geweest. Deze hebben delen van de *vicus* blootgelegd, maar ook van het omringende landschap. De lezing gaat kort in op de verschillende locaties en op de resultaten van de onderzoeken en schetst het kader van het toekomstige onderzoek.

11u00

Kantje boordje. De *vicus* van Rumst op basis van de recente waarnemingen

Walter Sevenants

Triharch Onderzoek & Advies

Recente archeologische waarnemingen in centrum Rumst leveren nieuwe inzichten over de afbakening en structuur van de *vicus*. De lezing belicht de eerste resultaten en kadert ze binnen de ruimere context van Romeins Rumst.

11u30

Vicus Kontich: een unieke kijk op het Romeinse leven in de Antwerpse regio

Tim Clerbaut

AVRA-werkgroep Kontich

Kontich groeide in de Gallo-Romeinse periode uit tot een belangrijke centrale plaats in de regio Antwerpen. We presenteren de stand van het onderzoek, belichten de evolutie van de nederzetting en werpen een blik op het dagelijkse leven in deze *vicus*.

12u00

Lunch

13u00

De Romeinse tijd in het Zuid-Nederlandse zandgebied. Een bilan

Henk Hiddink

BCL Archaeological Solutions

In het Zuid-Nederlandse zandgebied, de provincie Noord-Brabant en een deel van Nederlands Limburg, zijn in 50 jaar tientallen Romeinse nederzettingen en grafvelden opgegraven. De schaal van het onderzoek is indrukwekkend, maar wat weten we over de bewoningsgeschiedenis, economie en samenleving van het gebied ... en wat zijn de grootste hindernissen hierbij voor archeologen?

13u50

Romeins Wijnegem: wonen en goden vereren

Guido Cuyt

Erevoorzitter AVRA

In de Romeinse periode was Wijnegem al wat het tot voor kort was, een landelijke gebied beheerst door hoeves en bijbehorende structuren. Toch loont het de moeite in te zoomen op de plekken die archeologisch onderzocht zijn. Speciale aandacht besteden we aan het openluchtheiligtom op de Steenakker.

14u20

Van kust tot keuken. Romeins zout van productie naar consumptie

Michiel Dekoninck

Universiteit Gent- Vakgroep Archeologie

"Beschaafd leven is onmogelijk zonder zout". Plinius de Oudere (1ste eeuw n. Chr.) toonde zo het belang van zout in de Romeinse wereld. Dit werd op veel plaatsen geproduceerd, ook in de *civitas Menapiorum*. Recent onderzoek wierp hier een frisse blik op. Een nieuw project kijkt naar het binnenland: hoe, waar en door wie werd zout gebruikt? Via archeologisch, chemisch en contextueel onderzoek trachten we deze 'zoutdrang' te traceren.

15u00

Romeinen aan de Schelde? Gallo-Romeinse sporen in centrum Antwerpen

Anne Schryvers, Tim Bellens & Daan Celis

Stad Antwerpen - Dienst Archeologie

Niet alleen de middeleeuwse Brabolegende verbindt Antwerpen met de Romeinse cultuur. Ook de Gallo-Romeinse vondsten in de jaren 1950 en 1970 riepen al vragen op over de aard en omvang van een nederzetting onder de stadskern. Recente vondsten verfijnen dit beeld. Deze bijdrage brengt een stand van zaken op basis van het oude én nieuwe onderzoek.

15u20

Receptie

16u30

Einde

foto Sigrid Spinnix

foto Stefan Dewickere

PRAKTISCH

Inschrijven voor deze gratis studiedag kan **tot en met donderdag 6 november via [deze link](#)**. Het aantal plaatsen is beperkt. Wees er dus snel bij.

Datum

Donderdag 13 november 2025

Locatie

Provinciehuis Antwerpen
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen

Bereikbaarheid

www.provincieantwerpen.be/provinciebestuur/provinciehuis/bezoekers.html

Meer informatie?

Provincie Antwerpen – Dienst Erfgoed
T 0499 41 79 78 of
erfgoed@provincieantwerpen.be

